

28.5.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyyntönnö VN/17575/2021-OKM-72

Tietosuojavaltuutetun lausunto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi 14.4.2026 tietosuojavaltuutetun lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta SORA-säännösten muuttamiseksi.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia sekä tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettua lakia ja rikosrekisterilakia. Muun muassa säännöksiä koulutuksen järjestäjän opiskelijaksi ottamisen esteistä, opiskeluoikeuden peruuttamisesta siihen liittyvine tietojensaantivelvoitteineen ja -oikeuksineen sekä säännöksiä huumausainetestauksesta ja näihin liittyvistä kurinpitotoimista ehdotetaan täsmennettäväksi. Lisäksi ehdotetaan säädettävän oikeudesta evätä opiskelijan oikeus osallistua koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun ehdotetuissa tilanteissa. Opiskeluoikeuden rikosperusteista peruuttamista koskevaa rikosluetteloa ehdotetaan muutettavaksi ja ajantasaistettavaksi ja opiskelijalla olisi velvollisuus antaa rikosrekisteriote nähtäväksi myös, jos koulutukseen sisältyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun sisältyy olennaisesti iäkkäiden tai vammaisten parissa toimimista.

Tietosuojavaltuutettu toteaa henkilötietojen käsittelyn osalta seuraavaa.

Näkemykset esitykseen sisältyvistä ehdotuksista

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679 (tietosuoja-asetus), joka on asetuksena jäsenvaltioissa välittömästi sovellettavaa oikeutta. Tietosuoja-asetus sisältää kansallista liikkumavaraa, minkä perusteella kansallisella lainsäädännöllä voidaan täydentää ja täsmentää asetuksessa nimenomaan määritellyjä seikkoja. Tietosuoja-asetusta täsmentää kansallinen tietosuojalaki (1050/2018).

Henkilötietoja voi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella käsitellä, jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi ja e alakohdan perusteella yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Käsittelyn tarkoitus määritellään silloin 6 artiklan 3 kohdan mukaan kyseisen käsittelyn oikeusperusteessa tai, 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetussa käsittelyssä, sen on oltava tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisen henkilörekisteristä sovelletaan tietosuojalain 28 §:n perusteella viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999, julkisuuslaki) yleislakina¹. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan käsittelyn oikeusperuste voi sisältää erityisiä säännöksiä siitä, kenelle ja mihin tarkoituksiin henkilötietoja voi luovuttaa.

Esitysluonnos sisältää tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaisia erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen² sekä tietosuoja-asetuksen 10 artiklan mukaisten rikostuomioihin liittyvien henkilötietojen käsittelyä. Lisäksi esitysluonnos koskee julkisuuslain 24 §:n mukaisten salassa pidettävien tietojen käsittelyä. Tällaiset tiedot ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuksien ja vapauksien kannalta³.

Lainsäädännön edellytetään olevan selkeää ja täsmällistä⁴. Tietosuojavaltuutettu pitää ehdotettua lainsäädännön täsmentämistä myös henkilötietojen käsittelyn kannalta kannatettavana. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että ehdotettujen säännösten perusteella ei jää epäselväksi, millainen henkilötietojen käsittely on mahdollista sekä milloin oikeus käsitellä henkilötietoja alkaa ja päättyy.

Esitysluonnoksessa on erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyn arvioitu perustuvan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohtaan. Rekisteröityjen perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi vaadittavien asianmukaisten ja erityisten suojatoimien osalta on viitattu tietosuojalain 6 §:n 2 momenttiin. Rikostuomioiden käsittelyperusteen ja suojatoimien osalta on viitattu tietosuojalain 7 §:ään ja 6 §:n 2 momenttiin. Suojatoimista on säädetty myös ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 107 §:ssä, täsmennettäväksi ehdotetuissa ammattikorkeakoululain 40 §:ssä ja yliopistolakiin lisättäväksi ehdotetussa yliopistolain 45 d §:ssä.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on laatinut oppaan Tietosuojavaltuutetun toimiston ohje lainsäädäntölausuntoihin⁵. Sitä voi hyödyntää myös lainvalmistelussa.

Kommentit ehdotusten vaikutuksista

-

Mitä näkemyksiä teillä on ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen yhteisestä SORA-oppaasta

Täsmällisen sääntelyn ohella tietosuojavaltuutettu pitää tärkeänä rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien kannalta henkilötietojen käsittelyssä, että sääntelyn soveltaminen on mahdollisimman yhtenäistä valtakunnallisesti. Tästä näkökulmasta valtakunnallisen ohjeistuksen laatiminen oppaiden tai yhteisen oppaan muodossa on tarpeellista.

¹ Kts. myös tietosuoja-asetuksen 86 artikla. Salassa pidettävien tietojen luovuttamisen edellytyksistä säädetään julkisuuslain 26 §:ssä.

² Esitysluonnos sisältää ainakin terveyttä koskevien tietojen käsittelyä.

³ Kts. tietosuoja-asetuksen johdanto-osan kohta 51.

⁴ Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan kohta 41.

⁵ Linkki ohjeeseen [Tietosuojavaltuutetun toimiston ohje lainsäädäntölausuntoihin](#).

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Allekirjoitus

Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu

Anne Tamminen-Dahlman
Ylitarkastaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihte: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi

